

Kolosiri Mbede ká Pol daa / hą nzob mbika lawri ká Kolos

Bay ká se tul feri ká do bil mbede ni key

Mbede key na, bay häneri ká dī dāa ba maa kij báy bay ká do bil Mbede ká Pol dāa hą nzob mbika lawri ká Efεz. Ka dāa báy nam be ká'a náake hul sal, ze a pieke hą nzob mbika lawri ká Kolos, bay ji lε, rii fe ká nzobri ká i fere nzobri fe fére baylu na, i dāa nzob mbika lawri nduo ki. Ká bil fe fére bari na i baa mii, ndad bay kód wúruri ká re mbay; rōbay, ndad bay dāa vu mbom bo tul bol kusol bari ká se tul fe sūm, mase fe nzok̄. Roo lε, ká bil mbede key na, Pol fere ri fe mii, zad sañmakeri ku na rii fe ká nun nzem do dī kara, i do báy húrusuo mbjw ká bay sók̄ nzob hą ni mgba sùo-ε ká tul kōn fe naysuo ya.

Pam na, nzob ziŋ báy faa hud Krisi Vu Ngerewuру ká tul puu say hud kij hoy. Fe ká Krisi dāa na ma-maa bo, nzob se síe fe kij mbää. Nzob mbika lawri ba nzaa vág sùo ká mbjw, a Krisi laa lε, ba tul. I báy nzobri ká i mgbaka ini ziŋ kij, bay ji lε, sal inike na siŋ ri zuo kij mbjw hoy riw bele.

Máa bayri ká do bil-e

Krisi, báy ped dāa be: 1.1-2.19

Ped dāa nzob fie ká bil Krisi: 2.20-4.6

Örö bie bay: 4.7-18

Soko ká Pol hii ha ri

¹ Bi Pol ká Ngerewūru h̄a m̄i ba nzob ndáy nzaaped Zezu *Krisi báy law hiiya fe na, búru yu-i Timote,

² buru d̄aa mbede key ha r̄i baari nzob taa Ngerewūruri ká ī kaw Kolos ká i ba yū buru a i do tul bay Zezu Krisi. Ndad bay haña law huoke báy d̄ekkeke taa Ngerewūru, Bää naari ka sád ziñ r̄i.

Nzaa bay kere Pol

³ Ká bil nzaa bay kere ká buru d̄aa bay tul-r̄i na, buru d̄aa taambol bañguo h̄a Ngerewūru, Bää Ngerembay naari Zezu *Krisi,

⁴ bay ji le, buru laa soro bay law-r̄i ká ī d̄aa bo tul Zezu Krisi, báy ini ká ī mgba ziñ nzob Ngerewūruri riw bele na.

⁵ Zadka tusue bay ká ba Bay Kere t̄ji luo-r̄i na, d̄aa ha r̄i tuu fe ká ī d̄aa law-r̄i te d̄i ká Ngerewūru d̄aa do nulue bay tul nzob beri na. Be ze, mbika law báy law ini baari na, bar saw ká d̄i.

⁶ Ba Bay Kereke ku na ze yāa zad kpol kpol ká tusiri key, a lie lereke báy zad zad riw bele munu ká'a d̄áake ká sakra baari ba d̄is høy báy nam ká ī láake bay law kere Ngerewūru ba titire d̄ekre a i tuu law kereke ta-taŋ na.

⁷ Epafaras ká ba baw ped buru ká buru ko ni ba nzob nun buru na ze fere r̄i feke na ku. Ka d̄aa ped bay tul-r̄i munu ba nzob ped Krisi ká d̄aa ped be báy zad e nzeđem.

⁸ Be na, ka ví lo soro bay ini ká Tem Law Pie ha r̄i na h̄a buru laa.

9 Sąwke mini ze, báy nam ká buru láake soro bay baarí na, buru d̄aa nzaa bay kere bay tul-r̄ búru t̄a ya. Buru kod Nḡerew̄uru bay haña ni ka ha r̄i nun nzem báy fe kókó báy faa Tem Law Pie, bo ha r̄i kóke law hiiya be na ka táñ kad'kad.

10 Be nd̄aw r̄o, ī máa bay séke simsed munu ká Nḡerembay hii ī d̄áake feri ká rii law-ε ban̄guo. I líe lereke báy kere ká bil feri riw bele ká ī d̄aa, a ī túuke Nḡerew̄uru ba pola pola nd̄aw.

11 Buru kod Nḡerew̄uru bay haña ni ka so r̄i báy h̄urusuo riñ d̄ika be, bay haña bo ī s̄uuke law-r̄i ká bil feri riw bele, a ī ikike law-r̄i.

12 I d̄aa taamb̄ol báy suoriya h̄a Bää Nḡerew̄uru ká d̄aa ha r̄i ziñ fe kereri ká'a d̄aa do bil zad taña bay tul nzob beri na mb̄iw h̄oy ziñ ri.

13 Be na, ka tina naari saa bil h̄urusuo suñ tilo, a h̄a Vi-e ká'a kō ni ba nzob nun-ε na re mbay ká tul naari.

14 Báy faa Vi-e na ze, ka t̄inake naari saa bil h̄urusuo feyäa ká mgba naari ba koy, a nda buma ká tul feyäa naari.

Zezu Krisi ba mbay tul feri riw bele

15 Nḡerew̄uru ká nzob kō ni báy nun ya na,
Krisi yäa fe d̄áa be h̄a nzob kóke ni. Krisi na ba titire nzob ká do pola d̄ekre r̄o, feri riw bele do báy,

16 bay ji le, báy faa be na ze, Nḡerew̄uru d̄áake feri riw bele ká nulue nd̄aw, tusiri key nd̄aw, feri ká nun kō nd̄aw, feri ká nun kō ya h̄oy kara nd̄aw

* **1:15 1.15** Báy nzaa gerek le, baa mii: «led pol».

pi. Ka d̄aa w̄ururi ká i kaw tul kariŋgaw mbay bari nd̄aw, h̄urusuo ká kal tul h̄urusuo h̄awri nd̄aw, temri ká re mbay nd̄aw, r̄o h̄urusuo ká re tul nzobri nd̄aw pi. Ba tuſue k̄j, feri riw bele na d̄o báy faa be, a d̄o ba fe riŋ d̄ika be.

¹⁷ Be k̄j ze ka ba titire nzob ká d̄o pola d̄ekre ká tul feri riw bele; taamb̄ol be na ze feri d̄öke báy zad̄e zad̄e.

¹⁸ Be na, ka ba mbay tul nzob mbika lawri ká i mb̄ tul k̄j riw bele, a bari laa l̄e, i d̄o munu ba sùo-ε. Ka ba s̄aw káw báy kumnun; a ba titire nzob ká t̄ii saa sakra nzob huferi, bay haŋa bo ka d̄o pola ba n̄gerē tul feri riw bele,

¹⁹ bay ji l̄e, N̄gerew̄uru hii bay haŋa fe d̄áa beri riw bele ká d̄o bil law-ε na, ka d̄aa puo ká bil law Vi-e.

²⁰ R̄obay, báy faa be na, ka hii bay haŋa feri riw bele na i zúo ziŋ ni. Báy faa s̄im Vi-e ká uo ká tul puu say huſ na, ka d̄aa h̄a d̄ekkeke d̄öke sakra be báy feri riw bele ká tusiri key nd̄aw, nulue nd̄aw pi.

²¹ Baari h̄oy kara, pola lew na ĩ d̄o fal kpaj N̄gerew̄uru. ĩ ba nzob tul n̄gani beri bay tul kér bay baari ká ndaya ká ha r̄i d̄áake feri ká ndaya na.

²² A l̄e, timb̄ed̄e key na, báy faa Vi-e ká poŋ sùo-ε h̄a huſ na, ka d̄aa ha r̄i zuo ziŋ ni, a ha r̄i d̄o pol-e báy law ká *taŋ kad̄ kad̄, taŋ em nd̄aw, r̄o bay kara ti tul-r̄i mbää nd̄aw pi.

²³ A roo l̄e, d̄o ndad̄ bamba bay haŋa r̄i d̄o tul tuſue bay ká d̄o bil Bay Kere na, a ĩ bár s̄aw ká d̄i. Fe ká ĩ d̄aa law-r̄i te d̄i nzokd̄o ba d̄iŋ báy

nam ká ĩ láake Bay Kereke na, ĩ ha nzob mb̄iw mini kara ka d̄aa ha r̄i do d̄i d̄i ká d̄i ya. Bay Kereke ku na, i ka-káake h̄a nzobri riw bele ká tusiri key. Be ze bi Pol, m̄i víke ba nzob pedke.

Ped ká Nḡerew̄uru d̄aa zuɔ nduo Pol

²⁴ Timbede key na, m̄i d̄aa suoriya bay tul sek̄ feri ká m̄i k̄o bay tul-r̄i. Munu ká *Krisi k̄o sek̄ fe na, bi sùo-i h̄oy kara m̄i k̄o sek̄ fe bay tul nzob mbika lawri ká i mb̄u tul k̄j riw bele ká i do munu ba sùo Krisi na. M̄i k̄o sek̄ fe bay tul-r̄i bay óroke bie sek̄ fe ká tòŋ ká bil ped be ká tusiri key.

²⁵ Nḡerew̄uru h̄a m̄i vi ba koy ped nzob mbika lawri maa báy ped ká'a pɔŋ zuɔ nduo-i bay haŋa m̄i d̄aa bay tul baar̄i ká ĩ ba Zib ya na. Ka h̄a m̄i ka-káa bay ká se tul Krisi na báy zad̄e ḥ̄gid̄ bele.

²⁶ Bayke ku na, do zad̄ muni ba d̄is̄ lew h̄oy h̄a nzobri k̄o ya w̄m, a roo l̄e, timbede key na ka tina sawke do zad̄ hie h̄a nzob beri k̄o *tan̄ kad̄ kad̄.

²⁷ Nḡerew̄uru hii bay d̄aa ha ri k̄o w̄a, mina ze fe ká'a d̄aa d̄o zad̄ muni na ba bawda fe, a ndad̄ bamba bay tul saw nzobri riw bele l̄e! Feke na ze do key: Krisi d̄aa puo ká bil law-r̄i ha r̄i k̄o mii, riŋ d̄ika ká Nḡerew̄uru d̄aa d̄o bay tul nzob beri na, baar̄i ká ĩ ba Zib ya na h̄oy kara ĩ zin̄ ndaw pi.

²⁸ Be ze, buru ka-káa Krisi na h̄a nzobri riw bele; buru baka ri a búru fere ri mb̄iw mb̄iw báy nun nzemri riw bele ká Nḡerew̄uru h̄a buru, bay haŋa nzobri mb̄iw mb̄iw riw bele na i d̄óke pol

Ngerewuru munu ba nzobri ká i ḥgɔṇ báy faa zúč ziŋ Krisi.

²⁹ Sáwke mini ze, m̄i d̄aa sùo-i taa tom, mí ruruy báy bawda húrusuo ká Krisi h̄a ni d̄aa ped ká bil naysuo-i.

2

¹ Ba tusue ki, m̄i hii báy haŋa r̄i kō ruy ká ḥgɔṇ bamba tasiri ká m̄i ruu báy tul-r̄i nd̄aw, báy tul nzob mbika law-r̄i ká i kaw Lawdise nd̄aw, r̄o báy tul nzob mbika law h̄awri ká i kō m̄i ya r̄obay na kara nd̄aw.

² M̄i ruu munu báy d̄áake wára bo bil law-r̄i, ha r̄i zúč ke k̄i mb̄iw h̄oy ká bil law ini. M̄i hii báy haŋa r̄i laa tusue báy fe kerekere bele na ka ta-taŋ, a i do tul-e ḥgɔṇ-ḥgɔṇ. Be nd̄aw r̄o, i máa báy tuukake fe ká Ngerewuru daa do zad muni ká pola lew h̄a nzobri kō ya na. Be ze ba Krisi,

³ fe ká fe kereri riw bele ká ba nun nzem nd̄aw, fe kókɔ nd̄aw na, do luo-ε.

⁴ M̄i baa munu báy haŋa r̄i pɔṇ faa h̄a nzob mb̄iw mini kara, ka úla r̄i báy nzaa ráa báy h̄oy ya.

⁵ Ze m̄i do na di di ziŋ r̄i h̄oy kara, kér báy bi bo tul-r̄i baŋguo. M̄i daa suoriya báy tul-r̄i, báy ji l̄e, i daa feri riw bele báy faake faake, i kaw tul mbika law baar̄i ḥgɔṇ-ḥgɔṇ baŋguo kpadsara ká bil Krisi.

Feri riw bele na do bil Krisi

⁶ Be mini ze, munu ká i ya Zezu *Krisi ba Ngerembay baar̄i na, i se simsed ká kie mii, i zuč ziŋ ni baŋguo na nd̄aw r̄o!

7 I bár s̄aw ká bil Krisi h̄a ni mgba siri nzid nzid. I h̄a mbika law baar̄i ka ŋgoŋ ba pola pola ká bil Krisi munu ká i fere r̄i bayke pola na, a í daa taambol h̄a Ngerevw̄u baŋguo kpaðara.

8 I nze báy sùo-r̄i bay haŋa nzob mb̄jw mini kara ka úla r̄i, a ȳa r̄i zuo fal-e báy nzaa úla ká ḡor ḡor h̄oy na ya. Fekeri ku na ba fe s̄aw puo nzobri, mase uru saa luo w̄ururi ká re mbay ká tusiri key h̄oy bo, ba fe ká uru saa luo Krisi ya.

9 I k̄o, fe d̄aa Ngerevw̄u riw bele na, d̄aa puo báy zade ŋgid bele ká sùo Krisi.

10 Báy faa zúo ziŋ ni na, i ziŋke kér bay, báy h̄urusuo, báy feri riw bele ká uru saa luo Ngerevw̄u. Be na, ka ba mbay tul temri riw bele ká re mbay ndaw, tul h̄urusuo ká re tul nzobri riw bele ndaw pi.

11 Báy faa zúo ziŋ ni na, Ngerevw̄u kúnke r̄i ŋgori. Ba ŋgori ká nduo nzob ze kun ya. Roo le, ba fe ká Krisi d̄aa do bil law-r̄i nziyya, a náake r̄i saa bil h̄urusuo k̄on naysuo ká suru r̄i ha r̄i d̄aa feyaa.

12 Tul-r̄i ká i d̄aa nduo mbii na kie mii, i voro r̄i mb̄jw h̄oy ziŋ Krisi, a í t̄ii saa luɔ huđ mb̄jw h̄oy ziŋ ni ndaw, bay j̄i le, i d̄aa law-r̄i bo tul h̄urusuo Ngerevw̄u ká t̄ina Zezu saa luɔ huđ h̄a ni kaw báy kumnum.

13 Pola lew na, i d̄o munu ba nzob huđeri, bay j̄i le, i d̄aa fe k̄aya í se simsed munu ká nzobri ká i k̄o Ngerevw̄u ya. Roo le, timbede key na, Ngerevw̄u ha r̄i kaw báy kumnum ziŋ Krisi, a nda buma ziŋ naari ká tul fe d̄aa ȳa naari na riw bele.

14 Zad̄ sajma bol kusolri ká d̄aa bay bo tul naari, báy bay mbol ká do tul naari na, ka naa njid̄ bele a bumra baykeri báy hud Krisi ká tul puu say hud, a b̄ieke h̄urusuo-eri kpukdu kpukdu.

15 Ká zad̄e ku na, ka haw ȳum ká tul temri ká re mbay, báy h̄urusuori ká re tul nzobri na riw bele, a d̄aa sahoy bo nun-ri ká nun ruo nzobri, a mba tul-ri báy hud Krisi ká tul puu say hud.

16 Munu zu le, i h̄aq nzob mbiw mini kara ka d̄aa bay bo tul-ri bay tul fe ká i s̄u, mase bay tul fe ká i nz̄o na ya. I h̄aq nzob mbiw kara ka súru r̄i bay d̄áa nam suoriya bari, mase síe t̄ii fewri, báy nam mgbaka t̄aram bari ya nd̄aw pi*.

17 Fe nuri riw bele ku na ba tem feri hoy ká kie fe tusue ká'a ví vuku. Roo le, sùo fe na ba Krisi.

18 Nzobri ká i d̄aa sùo-ri ba nzob d̄in tul-ri, a i ruo led̄ nzaapedri ká nulue na, i pón faa ha ri d̄aa bay bo tul-ri ha r̄i mbóroke fe d̄áa bari ya. Bari nzobkeri ku na, i d̄aa law-ri bo tul feri ká tina nun ha ri hoy. Kér bay bari ká uru saa bil law-ri na, d̄aa ha ri s̄ii sùo-ri taŋ feke.

19 Bari na, i zuo zinj Krisi ká ba mbay tul na mbää. Be na, ka d̄aa h̄aq nzob mbika lawri riw bele mgba k̄i mbiw hoy munu ká naysuo báy niwri báy zad̄ d̄okmakeri mgba k̄i báy kere, a

* **2:16 2.16** Báy faa zúo zinj Krisi na, bay naa ká tul naari, a náa zinjkeri h̄urusuo bay h̄aw ȳum ká tul h̄urusuo h̄awri riw bele. Náa séri síe fe k̄i b̄od̄ munu ká ba zad̄ sajmarí ká se tul fe s̄umri, mase fe nzokori, mase nam suoriyari na nde tul fe ká Krisi d̄aa na roo, bay ndádke ká nun Ngerewuŋru ya. Ká bil Krisi na, náa d̄ori báy feri riw bele ro.

ŋgɔṇ ba pola pola munu ká Ngerewuru hii.

²⁰ Baari na, ĩ hu ziŋ Zezu Krisi. Be mini ze, wûruri ká i re mbay ká tusiri key na do báy hûrusuo ká tul-rí mbää. Waa, daa mina ndaw rɔɔ, ĩ ha ri suru rí ha rí dñj tul-rí i daa fe rii fe ká ĩ ba nzob tusiri key báy le woo? Daa mina ĩ daa vu mbom bo tul bay báa bari ká mii:

²¹ «Mu mbi fe key ya, mu lie fe ku báy nzaa-a ya, a mú záa fe ni key báy nduo-o ya» le?

²² Fe nuri riw bele ku na, zadka nzob sú le, daa fe mbjw ziŋ ni ya. Zad saŋmakeri báy fe férekeri ku na uru saa luo nzob høy.

²³ Zad saŋmakeri ku na rii fe ká ba bay nun nzem ba tusue. Bayke hii báa mii: «Ì daa hûrusuo-rí tuŋ ki í rûoke Ngerewuru ndaw, dñj tul ndaw, a i sáŋ sùo-rí ŋgi-ŋgi ndaw pi.» Roo le, fekeri ku na, i do báy hûrusuo mbjw ká bay sókɔ nzob hɔ ni mgbá sùo-e ká tul kɔn fe naysuo ya.

3

Nzob ká hu ziŋ Krisi na ba nzob fie

¹ Baari na, munu ká ĩ hu ziŋ *Krisi í t̄ji saa luɔ hud ziŋ ni mbjw høy i kaw báy kumnun na, ĩ nzaa feri ká nulue, zad ká Krisi kaw d̄i ká tunduo hodo Ngerewuru.

² I daa law-rí nzokdo ká bo tul feri ká do nulue bo, feri ká tusiri key ya,

³ bay ji le, fe ká tusiri key na, ĩ ba nzob huferi ro ká d̄i, a káw báy kumnun taa tusue baari na mûn sùo-e ká luo Krisi. Ba fe ká Ngerewuru daa do bay tul-rí.

⁴ Sąw káw báy kumnun taa tusue baariň na, be ze ba Krisi. Zadka'a yíi a tina sùo-e na, baari høy kara ĩ tína sùo-rí zinj ni, a í zinj rinj díka zinj ni mbijw høy.

⁵ Munu zu lε, kòn feri ká tusiri key na, ĩ haň ni ka hu ká bil law-rí. Dáa nun píe ndaw, dääa fe ĩm ndaw, taká mgbáy bapibí ndaw, dääa kòn feri ndaw, rco kókó nun fe ká ba wúru ká nzobri kodf ndaw na, ĩ haň fekeri ku na ka hu mburuk mburuk ká bil law-rí.

⁶ Bay tul fe káyari ká munu ku na ze ݁n here Ngerewuру zuo tul nzobri ká i daa tul ݁gɔrɔ zinj ni.

⁷ Baari høy kara, zadka feyäakeri re mbay ká tul-rí kób báy na, ĩ se simsed munu na ndaw.

⁸ Roo lε, timbede key na, ĩ pón fal fe káyari key na riw bele ba fal: law fáa ndaw, dääa nun s̄ji ݁gaw ݁gaw ká tul nzob ndaw, rco law ndaya ndaw pi. Tjiri nzob ndaw, kòkó bayri ndaw na, ĩ haň ni ka tjí ká nzaa-rí mbijw ya ndaw.

⁹ I baa bay baylu haň ki ya, bay jí lε, ĩ naa táw fe naysuo báy fe dääakeri na ba fal,

¹⁰ a í vi ba nzob fie ro. Nzobke ku na yáa fe dääa Ngerewuру Nzob Dáa ni haň ni fere ni ba pola pola, haň ni tuu ni *taŋ kadf kadf.

¹¹ Munu zu lε, Ziň, mase nzob ká ba Ziň ya høy kara tiya ndaw, nzob *kún ݁gori, mase nzob ká kunj ݁gori ya kara tiya ndaw, nzobri ká i ĩm sàw ri ndaw, nzobri ká i nze nzob ya kara tiya ndaw, koy nzob, mase nzob ká kaw báy tul-e kara tiya ndaw pi. Fe ká ndadf bamba tasiri lε, ba Krisi ká do tul feri riw, a do bil law-rí riw bele.

12 Baari na, i ba nzob taa Ngerewuru ká'a náa rí zuo bod ba taa be, a kó rí ba nzob nun-ε. Munu zu le, i kó nun sие kj ndaw, i daa law kere ziñ kj ndaw, i diñ tul-rí ká saw bal kj ndaw, i se yududu ka ziñ kj ndaw, a i íki law-rí ká tul kj ndaw pi.

13 Zadka ñguri suo do sakra baari le, i suu law-rí ká tul kj, a i nda bumake ziñ kj. I nda buma ka ziñ kj munu ká Ngerembay nda buma ziñ rí.

14 Røbay, fe ká ndad bay dää báy na, ba mgbaka ini ziñ kj, bay ji le, sal inike na síñ rí zuo kj mbjw hoy riw bele.

15 I ha dække taa Krisi ka re mbay ká bil law-rí, bay ji le, bay káw dække key na ze Ngerewuru dike rí ha rí vi ba nzob ká mbjw hoy. I dää taambol ha ni bañguo.

16 I ha bay Krisi ndadikeri riw bele na, ka dää puo ká bil law-rí. I fére kj fe, a i báka kj báy nun nzemke. I di sim ha Ngerewuru báy bil law-rí riw bele: sim pisi ndaw, sim ká Tem Law Pie ha rí ndaw na, i háke ni taambol.

17 Fe ji ji ká i dää, ze ba na bay báa baari, mase fe dää baari hoy kara, i dää báy riñ Ngerembay Zezu a i dääke taambol ha Baa Ngerewuru báy faa be.

Káw nzob mbika law-rí ká sakra kj

18 Måyri, i diñ tul-rí ká pol waa baari; be ze ba fe dää måyri ká i ba taa Ngerembay na.

19 A baari wårari laa le, i kó måy baari ba nzob nun-rí, a i ha nun-rí ka sji ñgaw ñgaw ká tul-ri ya.

20 Baari ledri lε, ĩ d̄aa vu mbom ká bo tul nzob mbónri ká tul feri riw bele, be ze ba fe ká rii law Nḡerembay.

21 A baari bāa ledri laa lε, ĩ túd̄ nun vu baari báy bay ya ká law-ri a sáa.

22 Baari koyri, ĩ d̄aa vu mbom ka bo tul bāa gaŋ̄ baari ká tusiri key ká tul feri riw bele. I d̄aa ped̄ ha ri bay doko ká i do fal-ri kék ku høy bay ndádke ká nun-ri ya, roo lε, ĩ d̄aa ped̄ baari na báy law mbiw ká *taŋ̄ kad kad̄ bay tul vu mbom ká ĩ d̄aa bo tul Nḡerembay.

23 Ze ba na ped̄ ji ji høy ĩ d̄aa kara, ĩ d̄aa báy bil law-ri riw bele rii fe ká ĩ d̄aa ped̄ h̄a Nḡerembay bo, h̄a nzob høy ya.

24 I kō ndaw, Nḡerembay a púo r̄i fe kere ká'a d̄aa do bay tul nzob taa beri na. Bāa gaŋ̄ baari taa tusueke ká ĩ d̄aa ped̄ h̄a ni na ze, ba *Krisi.

25 Nzob ká d̄aa ndaya lε, a zíŋ̄ feke maa tul-e ndaw, bay ji lε, Nḡerewuru naa nun nzob mbiw ya.

4

1 A baari gaŋ̄ tul koyri laa lε, ĩ mgba koy baari na báy kere, í ha ri fe ká do bay tul-ri na báy faake, bay ji lε, ĩ kō ndaw, baari høy kara, gaŋ̄ tul-ri kaw nulue suku d̄i ku.

Pol bo yū-eri bay tul nzaa bay kere báy simsed kere

2 I d̄aa nzaa bay kere baŋguo, í káw báy nzaa bal-ri kekeke, a í dáake taambol h̄a Nḡerewuru.

3 I d̄aa nzaa bay kere bay tul buru ndaw, bay haŋ̄a Nḡerewuru ka pón̄ faa h̄a buru ka-káa bay

be ká do zad muni ká se tul *Krisi na h̄a nzobri. Bay tul bayke na key ze, i mgbáke m̄i naā hul sal.

⁴ Munu zu le, ĩ d̄aa nzaa b̄ay kere b̄ay tul-i b̄ay haŋa m̄i b̄aake bayke na ka táŋ kad kad ba k̄elə h̄a nzobri laa, munu ká ba ped̄ bi ká bay haŋa m̄i d̄aa na.

⁵ I se simsed b̄ay nun nzemke ká sakra nzobri ká i d̄aa law-ri bo tul Zezu Krisi ya na. Zadka faa d̄áa kere ziŋ ri do d̄i le, ĩ d̄aa.

⁶ Bay ká t̄ji saa nzaa-ři na, ĩ h̄a ni t̄ji b̄ay kusol kere a huo yudufu, a ba kusol rāa b̄ay. Be nd̄aw roo, ĩ kókoke faa yin̄ra bay h̄a nzob h̄a h̄a kara b̄ay faake b̄ay.

Orɔ bie soko ká Pol hii h̄a yu-eri ká Kolos

⁷ Yū naari Tisik ká náa kóri ni ba nzob nun naari, a ba b̄aw ped̄ bi ká bil ped̄ Nḡerembay na, a vāa loko soro bay ká se tul-i na riw bele ha ři laa b̄ay. Be na, ped̄ d̄áa be do b̄ay faake.

⁸ Be ze m̄i pie ni b̄ay haŋa ni ka se a vāa lo soro bay buru ha ři laa, a ȳii a h̄ooke law-ři.

⁹ M̄i pie ni b̄ay yū naari Onezim ká buru k̄o ni ba nzob nun buru, ká ped̄ d̄áa be do b̄ay faake, a ba nzob taa baar̄i nd̄aw na se ziŋ ni mb̄iw hoy. Bari na ze, i vāa loko soro feri riw bele ká kal ká luo buru key na ha ři laa.

¹⁰ Arisitak ká naa hul sal ziŋ m̄i mb̄iw na, hii soko ha ři. A Marki ká ba vu b̄aa Barnabas na hoy kara hii soko ha ři nd̄aw. Be na, m̄i b̄aa b̄ay be ha ři laa pola d̄od̄ ro. Zadka'a t̄ji luo-ři le, ĩ mgba ni ba sùo-ři b̄ay kere.

¹¹ Zezu ká i d̄i ni ba Zustus na hii soko ha ři nd̄aw. Ba bele bari Zibri ká say key na hoy ze, i

mbi law-ri i d̄aa ped zinj m̄i h̄a nzobri kóke mii, Nḡerew̄uru ba nzob ká re mbay. Bari na ku ze i ba nzob huo law-i.

¹² Epafaras ká ba nzob baar̄i na kara hii soko ha r̄i nd̄aw. Be na, ka ba nzob ped Zezu *Krisi, a d̄aa nzaa bay kere ȱgo-ȱgoŋ ȱanguɔ kpadsara bay tul-r̄i, bay hanja r̄i mgba mbika law baar̄i báy kere, í vi ba nzobri ká i ȱgoŋ kpay kpay ká d̄i, a í d̄aa feri riw ká law Nḡerew̄uru hii.

¹³ M̄i báa nasi bay be ha ri: be na, ka d̄aa sùo-ε taa tom ȱgji bamba tasiri bay tul-r̄i nd̄aw, bay tul nzob Lawdiseri nd̄aw, r̄oɔ bay tul nzobri ká Erapoli nd̄aw.

¹⁴ Luku ká ba nzob hanja sawpuu ká buru k̄o ni ba nzob nun buru báy Demas na, i hii soko ha r̄i nd̄aw.

¹⁵ I hii soko h̄a yu naari riw bele ká i kaw Lawdise nd̄aw, r̄oɔ N̄imfa báy nzob mbika lawri ká i mbū tul k̄i ká Lawdise na ha ri k̄ii zinj r̄i nd̄aw, r̄oɔ baar̄i h̄oy kara i k̄ii taa bari ká m̄i píeke ha ri na faa mb̄īw munu nd̄aw pi.

¹⁷ I baa h̄a Arisib h̄a n̄i ka ko-kóm ba tul ped ká Nḡerembay poŋ zuɔ nduo-ε na, h̄a ni ka d̄aa o báy zadε.

¹⁸ Ká zad ni key na, ba bi Pol k̄i ro ze m̄i vbie mbede na báy nduo-i, mí h̄iike soko ha r̄i. I yinjra m̄i bay hul sal ká m̄i naa d̄i key na ya. Ndad̄ bay hanja law huoke Nḡerew̄uru ka sád zinj r̄i.

**Mbede sáka kuni fie
New Testament in Kuo**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kuo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

1bae8b8b-6141-55e9-b352-adf7a01da5f4